

SADRŽAJ

<u>Uvodne napomene.....</u>	<u>2</u>
<u>1. Jake olujne nepogode sa pljuskovima, sevanjem i grmljavinama.....</u>	<u>2</u>
1.1. Pre pojave:.....	2
1.2. Za vreme pojave.....	3
1.3. Posle pojave.....	3
<u>2. Ekstremno visoke temperature vazduha i Topli talasi.....</u>	<u>4</u>
2.1. Pre pojave:.....	4
2.2. Za vreme pojave:.....	4
2.3. Posle pojave:.....	5
<u>3. Ekstremno niske temperature vazduha i Hladni talasi.....</u>	<u>5</u>
3.1. Pre pojave:.....	5
3.2. Za vreme pojave.....	6
3.3. Posle pojave.....	7
<u>4. Jak sneg, ledena kiša i poledice na putevima.....</u>	<u>7</u>
4.1. Pre pojave:.....	7
4.2. Za vreme pojave:.....	7
4.3. Posle pojave:.....	7
<u>5. Gusta magla, posebno na putevima.....</u>	<u>8</u>
<u>6. Jaki udari vetara.....</u>	<u>8</u>
<u>7. Šumski požari.....</u>	<u>8</u>
<u>Neki važni telefonski brojevi:.....</u>	<u>9</u>
<u>Napomena:</u>	<u>9</u>

Uvodne napomene

Svrha Meteorološkog operativnog sistema za najavu i upozorenja jeste da se na vreme formulišu i izdaju informacije o perspektivama razvoja i delovanju vanrednih i opasnih meteoroloških pojava i događaja. Meteorološki elementi, pojave i događaji koji se tretiraju u ovom Sistemu, mogu da ugroze sigurnost stanovništva, nanesu štete na imovini, da ugroze saobraćaj i druge vidove komunikacije, da izazovu poremećaje u snabdevanju stanovništva hranom, toplotnom i električnom energijom, tj. da prouzrokuju poremećaj u uobičajenim svakodnevnim aktivnostima.

Kako se ponašati kada se izda zvanično saopštenje i nailasku i delovanju vanrednih i opasnih pojava i događaja? U daljem tekstu dajemo neke praktične savete.

Treba da se potrudite da zapamtite na koju meteorološku ili hidrološku opasnu pojavu/događaj se upozorenje odnosi. Poželjno je da zapamtite mesto ili region za koje se izdaje upozorenje. Važan je vremenski period na koji se odnosi upozorenje. Veoma važno je da pratite zvanična saopštenja o vremenu i vodama putem sredstava masovne komunikacije (radio, TV, Internet ako imate priliku). NIKADA NEMOJTE DA PODLEŽETE PANICI. Neki naši saveti treba da Vam pomognu. Naši saveti se odnose na period pre, za vreme i posle pojave opasne meteorološke pojave/događaja. Saveti se odnose na sledeće:

- ☆ Jake olujne nepogode sa pljuskovima, sevanjem i grmljavinama;
- ☆ Ekstremno visoke temperature vazduha i Topli talasi;
- ☆ Ekstremno niske temperature vazduha i Hladni talasi;
- ☆ Jak sneg, ledena kiša i poledice na putevima;
- ☆ Gusta magla;
- ☆ Jaki udari vetara;
- ☆ Šumski požari.

Nadamo se da Vam svojim savetima možemo pomoći da lakše prevaziđete probleme prouzrokovane opasnim meteorološkim ili hidrološkim pojavama/događajima.

1. Jake olujne nepogode sa pljuskovima, sevanjem i grmljavinama

1.1. Pre pojave:

Radi preventivne zaštite, pre oluje, zatvorite vrata i prozore od stana ili kuće. Ako na prozorima imate kapke ili roletne obavezno ih koristite, time maksimalno štitite prozore od udara predmeta koje može da nanese vetar ili od udara zrna grada, a zadržaće i intenzivne padavine. Isključite iz struje sve manje potrebne električne aparate (TV, bojler, frižider...).

Održavajte oluke, nemojte dozvoliti da vam oluci budu zapušeni. Jake padavine mogu da izazovu štete na fasadi, a u nekim slučajevima i poplavu u stanu, kući, garaži ili nekom drugom objektu.

Sa dvorišta, balkona ili terasa sklonite predmete (lakše saksije sa cvećem, stolice i stolove...) koje vetar može da nanese/odnese na prozore, vrata, parkirane automobile i time ugrozi sigurnost ljudi i imovine.

Automobil parkirajte u garažu. Ako nemate takvu mogućnost, potražite mesto, gde nema starog natrulog drveća, neobezbeđenih ograda, potpornih zidovan, ulaza u stare i oronule zgrade, gradilišta na kome je građevinska dizalica, materijal ili skele.

Ako ste van stana/kuće potražite sklonište, nikako ispod usamljenog drveta. Ako ste u automobilu nemojte se plašiti udara groma, automobil je isto što i Faradejev kavez (Faraday Cage, http://www.fizika.info/pojmovi/faradejev_kavez.pdf).

1.2. Za vreme pojave

Kada čujete grom Vi ste već u opasnosti. Grom može udariti i kada je olujna nepogoda 16km udaljena od Vas.

Ako ste u zatvorenom prostoru (kancelarija, kuća, stan, prodavnica ...), ostanete tu do prestanka pojave.

Ako već morate da izađete čuvajte se svih predmeta ili situacija opisanih u delu *1.1. Pre pojave* Ako morate, budite u zavetrini samo ako je ona sigurna, tj. ako nema opasnosti da usled udara vetra bude srušena.

Ako ste na otvorenom prostoru, a nemate nikakvih šansi da se sklonite nikako nemojte leći na zemlju, tada ste sa celom svojom površinom u kontaktu sa tlom. Ova površina mora da je što manja. Bolji položaj je da čučnete sa glavom među kolenima. U ovom položaju izbegavajte da Vam kosa dodiruje tlo.

Ako je nevreme u toku nikako nemojte pokušavati da popravite oštećeno, na primer: otpao oluk na zgradi, pala grana na automobil. Posebno se čuvajte uličnih bujica.

Ako ste u automobilu izbegavajte predele gde su moguće bujice. Izbegavajte mostove, čuvajte se bočnih udara vetra, vozite veoma oprezno, sa upaljenim svetlima.

Bez preke potrebe nemojte kretati na put, ili ako je moguće nemojte da koristite automobil. Sačekajte da pojava prestane.

Ako seva ili grmi, nemojte koristiti telefone, bez obzira da li su fiksni ili mobilni. Mobilne obavezno isključite, naročito ako niste u zatvorenom prostoru. Zapamtite da i fiksni telefoni koriste električnu energiju.

Izbegavajte korišćenje metalnih predmeta jer su oni odlični provodnici električne energije. Prestanite sa aktivnostima ako ste na pecanju ili se bavite drugim sportovima koji zahtevaju upotrebu palica ili metalnih predmeta. Posebno na pecanju izbegavajte grafitne štapove jer su odlični provodnici električne energije. Izbegavajte vožnju čamcem na reci ili jezeru.

1.3. Posle pojave

Izbegavajte oborene ili oštećene stubove, bandere, dalekovode, trafo stanice i ostale objekte koji služe za prenos električne energije. Nikada nemojte da dodirujete kablove ili bilo koje metalne ili bakarne žice koje su nagorele, otkinute, ili na drugi način oštećene, a još uvek su pod električnim napajanjem. Obično ovi kablovi varniče pa je lako uočiti ih. Čuvajte se drveća, stubova, potpornih zidova, krovova zgrada koji su oštećeni u nevremenu.

Pomozite drugima koji su u nevolji. Prva pomoć često puta je od suštinske važnosti za spašavanje života. Svako u automobilu ima pribor za prvu pomoć. U slučaju potrebe, upotrebite pribor hitne pomoći. Ako je neko pogođen gromom, imajte na umu da su skoro uvek ovakvi udari praćeni oštećenjem vitalnih organa, kao što je srce i jakim opekotinama. Opipajte mu puls. Ako niste u stanju da im pomognete pozovite službu koja će to uraditi.

Nastavite da pratite zvanična saopštenja o stanju vremena. Ako je došlo do potpune stabilizacije vremena možete da pristupite saniranju oštećenja koja ste na imovini pretrpeli.

Ako ste osigurali imovinu obavezno pozovite osiguravajuće društvo da proceni štetu i pismenim putem od RHMZ Srbije tražite izveštaj o vremenu. Navedite lične podatke, datum i vreme kada ste pretrpeli štetu i svrhu korišćenja izveštaja o vremenu. U osiguravajućim društvima ili na sudu izveštaj o vremenu RHMZ Srbije se tretira kao službeni dokument, na osnovu koga će te moći da ostvarite svoja prava. Zahtev pošaljite na adresu: **Republički hidrometeorološki zavod Srbije, Sektor za meteorologiju, Odeljenje za klimatologiju, Kneza Višeslava 66, 11030 Beograd.**

2. Ekstremno visoke temperature vazduha i Topli talasi

Imajte na umu da RHMZ Srbije garantuje da uvek objavljuje zaista izmerenu temperaturu vazduha na za to određenim mernim mestima. Međutim, postoje određene razlike naročito u gradskim sredinama. u oblastima takozvanih toplotnih gradskih ostrava. To mogu biti gradski trgovi, široke ulice trotoari popločani kamenom, granitom, betonom ili asvaltom.

2.1. Pre pojave:

Proverite ispravnost rashladnih uređaja, frižidera, zamrzivača i sistema za hlađenje vazduha (Air Conditioner). Servisirajte Air Conditioner na vreme. Imajte dosta tečnosti (voda, limunada i slično). Hronični bolesnici obavezno da raspolažu lekovima za redovnu terapiju. Slušajte savete dežurnih zdravstvenih ustanova ili hitne pomoći. Pridržavajte se saveta lekara.

2.2. Za vreme pojave:

Obavezno zaštitite prozore od direktnog sunčevog zračenja. Zatvorite vrata i prozore. Ako imate sistem za hlađenje vazduha uključite ga u skladu sa preporukama korišćenja ovih uređaja. Povremeno provetrite prostoriju. Zapamti te da nagli izlazak iz hladne prostorije u pregrejanu okolinu, ili ulazak spolja gde je ekstremno toplo u hladnu prostoriju može izazvati temperaturni kolaps Tokom noći spavajte u prostoriji sa otvorenim prozorima. Tako obezbeđujete svež vazuh. Pokušajte da sebe rashladite tako što će te biti adekvatno obučeni. Često se tuširajte, umivajte ili posipajte vodu po sebi. Pijte što više tečnosti, nikako alkohol. Alkohol izaziva dehidraciju tela. Jedite laku hranu.

Izbegavajte aktivnosti koje mogu da dovedu do iscrpljenosti organizma. Tada ste najranjiviji od toplotnog stresa, pa čak i moždanog udara. Prvi znak toplotnog stresa jeste osećaj umora.

Ne izlazite napolje u periodu od 11 do 17 časova, ako možete planirajte izlaske iz kuće u ranim jutarnjim ili kasnim večernjim satima . Kada izlazite koristite zaštitne

kreme, nosite laganu odeću svetlih boja, zaštitite glavu od direktnog uticaja Sunca (nošenjem kape ili suncobrana). Znajte da je temperatura vazduha u pojedinim delovima urbane sredine, toplotnim gradskim ostrvima, znatno viša obično 5°C, a nekad i 10°C, od temperature vazduha koja se meri na zvaničnim mestima. Birajte hladovinu, najbezbednije su zelene površine.. Izbegavajte da budete izloženi sunčevim zracima duže vreme, čak i kada ste na plaži. Na plaži obavezno koristite zaštitne kreme. Posebno pazite na decu. Kada je reč o izloženosti sunčevim zracima imajte na umu UV zračenje. Ovo zračenje može biti visoko i opasno i po običnom sunčanom danu. Zato pratite zvanična obaveštenja o UV zračenju i preporuke u vezi sa njim.

U slučaju da ste u automobilu, a nemate rashladni uređaj, obezbedite protok vazduha i pravite česte pauze u vožnji. Rashladni uređaj koristite na isti način kako ga koristite u stanu i pridržavajte se uputstva o korišćenju. Naglo izlaganje sebe velikim temperaturnim razlikama može biti kobno. Birajte mesta u senci. Obezbedite da za vreme vožnje imate vode za piće. Pre ulaska u pregrejani automobil obavezno ga dobro provetrite kako bi smanjili temperaturu vazduha u automobilu. Temperatura vazduha u automobilu, koji je stajao na Suncu, je višestruko viša od temperature okolnog vazduha. **NIKADA** nemojte da u parkirani automobil ostavite decu ili domaće životinje. Ovo važi i za običan dan, a kamoli u danu sa ekstremno visokom temperaturom vazduha ili za vreme Toplotnog talasa.

Bolesnike ili starije osobe (komšije ili rođake), koji su sami u stanu ili kući svakodnevno obilazite i pružite im neophodnu pomoć kako bi se što efikasnije izborili sa ovom vrstom vremenske nepogode.

2.3. Posle pojave:

Slušajte zvanična saopštenja o vremenu i prognozi vremena. Imajte na umu savete kako da se ponašate kada ste izloženi Suncu na ulici, plaži ili drugim mestima, bez obzira što je Toplotni talas prošao.

3. Ekstremno niske temperature vazduha i Hladni talasi

3.1. Pre pojave:

Proverite dihtovanje vrata i prozora. Nisu potrebna velika finansijska sredstva da bi zadihtovali vrata i prozore svojih stanova ili kuća. Koristite jeftinija sredstva kao što su gumene trake i trake od sunčera raznih profila. Nešto skuplje su aluminijumske trake. Uvijene peškire možete staviti u prozore. Obavezno proverite i servisirajte grejna tela kako na struju i klasičan ogrev tako isto i na gas. Proverite funkcionalnost odžaka. Obezbedite sredstva za grejanje. Takođe, obezbedite sveće jer jedna upaljena sveća može u manjoj prostoriji da povisi temperaturu vazduha za nekoliko stepeni Celzijusa. Imajte hrane za nekoliko dana. Hronični bolesnici obavezno da raspolažu lekovima za redovnu terapiju. Slušajte savete dežurnih zdravstvenih ustanova ili hitne pomoći. Pridržavajte se saveta lekara. Ako imate česmu za vodu u dvorištu obavezno je zaštitite od smrzavanja, a najbolje je da je isključite. U pomoćnim prostorijama, onim prostorijama u kojima ne boravite isključite i ispraznite vodu iz svih vodnih instalacija.

Bolesnim ili starijim osobama (komšije ili rođake), koji žive sami pomozite da se što bolje pripreme za nastupajuću hladnoću. Podučite ih kako da se ponašaju za vreme

pojave. Ako je ikako moguće svakodnevno ih obilazite i proveravajte sisteme za grejanje, struju i vodu.

Ako posedujete automobil pripremite ga za veoma niske temperature. Ukoliko je moguće koristite garažu.

3.2. Za vreme pojave

Bez obzira na hladnoću s vremena na vreme, na kratko, otvorite vrata ili prozor kako bi obezbedili svež vazduh i neophodan kiseonik. Rusi u okviru postojećeg prozora imaju mali otvor koji služi za ventilacije. Nazivaju ga fortočka. Znači ventilacija prostorija je neophodna.

Nadzirite rad šporeta, furuna ili sličnog uređaja za grejanje. Nepravilan rad ovih uređaja može biti koban zbog povećanja koncentracije otrovnih gasova. Pridržavajte se uputstava o korišćenju grejalica, TA peći i sličnih uređaja koji koriste električnu energiju ili prirodni gas. Budite oprezni i pažljivi i mogućnost izbijanja požara svedite na najmanju moguću meru. Otvorena grejelica NIKADA ne sme da bude blizu kreveta, fotelja i ostalih stvari, zavesa, bilo koje količine papirnih predmeta, otrovnih materija ili tečnosti na bazi alkohola. U svakom momentu bilo koji uređaj za grejanje mora biti pod vašim nadzorom. Nikada ne koristite otvorenu vatru za grejanje prostorije. NPR: bilo je slučajeva da pri dužem nestanka električne energije i nedostatka drugih sredstava za zagrevanje prostorija, ljudi koriste roštilj na ugalj. Zbog trošenja kiseonika i oslobađanja ugljenmonoksida ovakav vid aktivnosti sigurno dovodi do trovanja ili smrti.

Izbegavajte nagli izlazak iz tople prostorije na hladan vazduh. Utoplite se za aktivnosti koje morate obaviti van toplih prostorija. Nosite prikladnu odeću, obuću, kapu na glavi, zaštitite ruke, uši i nos od hladnoće. Ako duže boravite na hladnoći, a uočite drhtavicu, mamurluk, bledilo na prstima ruku, ako sporo i nerazgovetno govorite ili gubite pamćenje, tj. niste u stanju da se setite običnih svakodnevnih stvari/aktivnosti to je siguran znak hipotermije. Hipotermija je smanjenje telesne temperature ispod 35°C i prouzrokovana je dugim boravkom na niskim temperaturama. Znači više gubite toplote nego što je telo sposobno da proizvede. Dolazi do oštećenja važnih životnih funkcija i organa. Trljajte ruke i noge kako bi uspostavili cirkulaciju i obavezno se sklanjajte od hladnoće. Izbegavajte alkohol jer on širi krvne sudove i pospešuje gubitak toplote iz organizma. Pušenje prouzrokuje skupljanje perifernih krvnih sudova, pa se sa tim šanse za smrzavanje povećavaju. Izbegavajte sredstva/lekove (NPR: kofein), koja izazivaju dehidraciju jer ona je jedan od faktora koji pospešuje hipotermiju.

Racionalno koristite električnu energiju. Svaka ušteda je važna, jer u ovakvim danima, potrošnja električne energije je ogromna i pretil kolaps u sistemu distribucije električne energije. Obavezno gasite svetla za sobom. Duže ostavljena otvorena vrata od frižidera ili zamrzivača pojačava potrošnju električne energije. Pridržavaj te se uputstva o uštedi električne energije koja su Vam na raspolaganju u Elektrodistribuciji.

Zapamti te da se ovako višednevno niske temperature vazduha obično javljaju posle snežnih padavina i formiranja snežnog pokrivača. Pri stabilnom vremenu i pri vedrim jutrima prizemni vazduh se sve više hladi od tla. U kotlinama i dolinama se stvaraju takozvana jezera hladnog vazduha. U ovakvim slučajevima, kombinacija niskih temperatura vazduha i snežnog pokrivača dovodi do blokade saobraćaja ili je saobraćaj veoma otežan. Bez preke potrebe nemojte na put. Ako već morate, a putujete automobilom obavezno imajte zimsku opremu i lance za točkove. Proverite sistem za

grejanje, uvek imajte dovoljno goriva u automobilu, ponesite dovoljno hrane i vodu za piće. Slušajte zvanična saopštenja o stanju na putevima, kao i zvanična saopštenja o stanju vremena i prognozi vremena. Pre puta, osobi koja Vas očekuje, obavezno javite vreme polaska i očekivano vreme dolaska do krajnjeg odredišta.

3.3. Posle pojave

Proverite sve instalacije, naročito one za protok vode. Moguće je da je na nekom mestu došlo do zaleđivanja i pucanja cevi za vodu. Običite starije i bolesne komšije i rođake. Otklonite eventualne havarije na imovini. Slušajte zvanična saopštenja o vremenu i prognozi vremena.

4. Jak sneg, ledena kiša i poledice na putevima

4.1. Pre pojave:

Bez preke potrebe nemojte na put. Ako već morate, a putujete automobilom obavezno imajte zimsku opremu i lance za točkove. Lopata za sneg će Vam dobro doći. Proverite sistem za grejanje, uvek imajte dovoljno goriva u automobilu, ponesite dovoljno hrane i vodu za piće. Slušajte zvanična saopštenja o stanju na putevima, kao i zvanična saopštenja o stanju vremena i prognozi vremena. Sačekajte da službe za održavanje puteva očiste puteve ili ih na drugi način obezbede za protok saobraćaja. Pre puta, osobi koja Vas očekuje, obavezno javite vreme polaska i očekivano vreme dolaska do krajnjeg odredišta. Vozite veoma oprezno. U slučaju ledene kiše nemojte ni da pomislite na putovanje. Pomozite starijim i bolesnim komšijama i rođacima koji žive sami.

4.2. Za vreme pojave:

Ako Vas je nevreme zadesilo na putu, vozite veoma oprezno. Obavezno upalite svetla. Izbegavajte nagla kočenja. Putanja kočenja je i deset puta duža nego u normalnim uslovima. Ako je moguće, prekinite putovanje do prestanka pojave, naročito se ovo odnosi na pojavu ledene kiše. Dobro je, osim normalne obuće, u kolima imati i obuću koja se manje kliza. Tako će te biti bezbedniji u slučaju da morate izaći van automobila. Po potrebi upotrebite lance za točkove. Slušajte zvanična saopštenja o stanju na putevima, stanju vremena i prognozi vremena. Ako stanete na putu obavezno obezbedite da budete uočljivi na putu. Potrudite se da automobil bude van puta. Ako nije moguće da ga uklonite sa puta onda da bude u položaju da ne izazove sudar sa dolazećim automobilima. Ako imate mobilni telefon, javite se Automoto savezu Srbije, nekoj drugoj šlep službi kako bi Vam pomogli i uklonili sa puta. Ukoliko to nije moguća javite rođaku ili prijatelju Vašu poziciju i tražite pomoć. Čuvajte se hipotermije. Pogledajte tačku 3.2.

4.3. Posle pojave:

Očistite staze u dvorištu ili ispred zgrade, kao i trotoare. Pospite ove staze pepelom, peskom ili upotrebite neko drugo sredstvo kako bi proklizavanje sveli na najmanju moguću meru. Hodajte veoma oprezno i nosite obuću prikladnu za ovakav vid vremena. Ukoliko radite napolju, češće se odmarajte jer hladan vazduh otežava disanje, rad postaje naporniji i može doći do srčanih smetnji.

Nikako ne pokušavajte da sklanjate sneg sa krovova sve dok je mraz i opasnost od proklizavanja velika. Kada otopli oprezno očistite krovove.

5. Gusta magla, posebno na putevima

Pri gustoj magli izbegavajte putovanja. Ako morate da koristite automobil tada obavezno koristite svetla za maglu. Izbegavajte duga svetla jer ona izazivaju takozvani "beli zid", pa je vožnja još teža. Vozite veoma oprezno, prilagodite brzinu uslovima puta i proveravajte brzinu na brzinometru. Magla daje privid usporene vožnje. Budite pažljivi i pratite da li dolazi do smrzavanja magle. Kapljice vode u kontaktu sa prehladenim predmetima mogu da se smrzavaju i obrazuju tanak sloj leda, na automobilu, putu (poznat je kao "Crni led"), trotoarima i drugim predmetima. Ova pojava dodatno otežava vožnju.

6. Jaki udari vetara

Sve što je napomenuto u tački jedan za vetar važi i za jake udare vetra. Zato ćemo ovde da posavetujemo vazače i upozorimo na bočne udare vetra.

Redovno pratite zvanične izveštaje o stanju na putevima i zvanične izveštaje o stanju vremena i o prognozi vremena. Kada se prognozira vetrovito vreme ili je već uspostavljen ovakav vid vremena posebno se potrudite da zapamtite pravac i brzinu vetra, posebno brzinu udara vetra. Važno je zapamtiti geografsko područje ili bliže određenje mesta za koje se izdaje zvanično saopštenje.

Proverite na Saobraćajnoj mapi Vašu rutu i uočite pravac puta i smer vetra. Procenite mogućnost bočnih udara vetra. Prilagodite brzinu kratanja uslovima na putu i budite veoma oprezni. Iznenađni bočni udari vetra mogu da Vas skrenu sa pravca kretanja, a mogućnost prevrtanja je ogromna. Posebno opasna je košavska situacija.

Košava je jugoistočni vetar sa udarima vetra od najmanje 11m/s, ili. 39,6km/h. Donosi suvo i hladno vreme, mada može biti i topla kada donosi veoma toplo vreme, najčešće duva tokom jeseni i zime. Košava se javlja u Pomoravlju, Podunavlju, Vojvodini (posebno u Banatu) i Donjoj Kolubari, maksimalni udari vetra mogu biti od 120km/h do 150km/h. U ostalim krajevima je slaba ili se uopšte ne pojavljuje. Kada su u pitanju bliža odredišta može se reći da se Košava oseća na severu do Subotice, na jugu do Niša, a na zapadu do Šida.

7. Šumski požari

Zapamtite da su potencijalni izazivači šumskih požara poljoprivrednici (paljenje njiva nakon žetve, paljenje granja i lišća u vinogradima i voćnjacima), sakupljači šumskih plodova, turisti, kamperi, lovci i ribolovci, tj. svako ko je u blizini šuma ili u šumskim oblastima i prirodne nepogode (munje i gromovi).

Za izbijanje požara potreban je gorivi materijal, toplotni izvor i kiseonik, tj. vazduh. Ako se eliminiše jedan od njih nema ni požara.

Toplotni izvor može biti kamperska vatra, cigareta, šibica, varnica, vatra na njivama i slično. U šumi, biljni pokrivač predstavlja gorivi materijal. U početnoj fazi toplotni izvor zagreva gorivi materijal do temperature kada dolazi do isparavanja vode i pojave zapaljivih gasova. Kiseonik omogućava nastavak procesa zagrevanja i pri odgovarajućoj temperaturi oslobođeni gasovi se zapale. Pojavi se plamen i nastavlja se proces gorenja. Krajnji rezultat je pojava pepela.

S obzirom na faktore od kojih zavisi pojava šumskog požara, najkritičniji periodi pojave šumskog požara kod nas su:

- Proleće (mart i prva polovina aprila),
- Letnji period (druga polovina jula i avgust mesec) i
- Kraj leta i početak jeseni (druga polovina septembra i prva polovina oktobra).

Jako je pogrešno čistiti njive, nakon žetve, spaljivanjem. Tada se sve što je korisno za njivu i prinos uništi. Osim toga uništava se i životinjski svet i velike su šanse da se vatra otrgne kontroli i prouzrokuje velike štete.

Kada se nalazite u blizini šuma ili ste u šumi izbegavajte da koristite vatru. Kada se već koristi vatra (roštilj, logorska vatra i slično), nikada nemojte da ostavite vatru bez nadzora. Kada prestane potreba za vatrom obavezno je ugasite i proverite, nekoliko puta, da li ste to uspešno uradili. Pušenje i nekontrolisano bacanje pikavaca su potencijalni izazivači požara. Često puta, putnici iz automobila nekontrolisano bacaju neugašene cigarete/pikavce i na taj način izazivaju pojavu požara. Zapamtite da razbijena flaša ili čaša može biti toplotni izvor. Pri jakom sunčevom zračenju, zraci koji prolaze kroz staklo povećavaju efekat i izazivaju paljenje gorivog materijala.

Budite svesni da kada ste u blizini šumskog područja, u šumi na izletu, kampovanju, u lovu, ribolovu, bilo kojij vrsti rekreacije, kada automobilom prolazite kroz šumska područja, suva polja i livade, Vi ste potencijalni izazivač požara. Učinite sve da vaš boravak u prirodi bude bezbedan po šumsko blago. Sačuvajte šume od sebe samih.

Ako primetite požar obavezno javite vatrogasnim službama. Pridržavajte se dužnosti i obaveza koje proizilaze iz zakona i podzakonskih akata.

Neki važni telefonski brojevi:

92 - Dežurna služba SUP-a

93 - Vatrogasna služba 93,

94 - Hitna pomoć 94,

976 - Vojna hitna pomoć 976,

9821 - Dežurne apoteke i zdravstvene ustanove 9821,

987 - Automoto savez Srbije 987,

9824 - Važni telefoni 9824.

Napomena:

Republički hidrometeorološki zavod Srbije **garantuje** da će, državni službenici i nameštenici učiniti sve što je u njihovoj nadležnosti, da se obezbedi tačnost informacija, prognoza i upozorenja koja se nalaze na sajtu adrese <http://www.meteoalarm.rs>. Međutim, Republički hidrometeorološki zavod Srbije, niti njegovi državni službenici i nameštenici, **ne preuzimaju odgovornost** za bilo kakvu štetu, gubitak ili povredu kao posledice korišćenja ovog veb sajta.

Molimo Vas pogledajte [“Uslovi i pravila korišćenja”](#) .

